

[Hauberg.]

efter at de har taget Studentereksamen, for at de kan komme med, hvor gamle skal de være for at kunne blive optaget o. s. v., o. s. v.?

Vi forbeholder os altsaa vor Stilling over for dette, indtil vi har faaet disse Spørgsmaal drøftet i Udvalget. Vi indrømmer, at der kan være Mulighed for hurtig Fremskaffelse af flere Lærere ad denne Vej, og naar det er en Nødvendighed, er vi ogsaa paa dette Omraade villige til Forhandling.

Jeg vil slutte med at sige: Vi beklager den opstaaede Lærermangel, vi havde helst set, at vi kunde beholde en Lærerstand som den, vi har og har haft hidtil, men da det ikke kan lade sig gøre, er vi, som sagt, villige til at gaa ind i Arbejdet som en midlertidig Foranstaltning, der paa saa forsvarlig Maade, det kan gøres, kan bringe vore Børn den bedst mulige Undervisning og Opdragelse.

Arnth Jensen: Som det er nævnt, er de to Skolelovsforslag, vi i Dag skal behandle, begrundet ved den Mangel paa Lærerkrafter, der allerede mærkes nu, og som efter de foretagne statistiske Beregninger vil blive endog meget alvorlig i de kommende Aar. Statistik kan være en underlig Ting; der er ogsaa de Mennesker, som paastaar, at det er en vis Mand, som har skabt den. Statistik er vel i mange Spørgsmaal baade meget nyttig og meget nødvendig, vel at mærke naar den hviler paa et solidt Grundlag og har et rigtigt Udgangspunkt. Dette er vel i Regelen Tilfældet med den Statistik, som bygger paa Fortid og Nutid, men saa snart det gælder at forudse Fremtiden, møder man stadig de betingende Ord: dersom, hvis, saafremt o. s. v.; og saa skal man være varsom med at bygge sine Beregninger for stærkt paa Tal.

Lærermangelen nu og fremefter begrundes med to Forhold: det stigende Børnental og Folkeskolelovens fulde Gennemførelse. Efter de statistiske Beregninger, som foreligger, har man anslaaet, at man i Aaret 1960 i alle vore forskellige Skoleformer skal bruge ikke mindre end 8 700 flere Lærerkrafter end nu, og nøjes man med at gaa til Aaret 1953, skal der bruges ca. 4 800 flere. Den Kommission, som har behandlet Spørgsmaalet, er dog kommet til det Resultat, at hvis man hæver Klassekvotienten og træffer andre Foranstaltninger, kan man komme noget længere ned, selv om det Lærertal, den selv nævner, 3 000, alligevel kommer til at ligge for lavt i Forhold til Behovet. Tager man nu Hensyn til Afgangene af ældre Lærerkrafter og Tilgangen af de nye, vil man se, at det

Antal Dimittender, der i Øjeblikket er ved vore Seminarier, ca. 500, maa meget væsentligt forøges, hvis ikke man ved Skoleaarets Begyndelse i 1953 vil staa over for den Kalamitet at mangle et endog meget betydeligt Antal Lærerkrafter ved Skolerne.

Det er disse statistiske Oplysninger, som er Baggrunden for Lovforslaget, og der er vel ingen, som tør benægte, at det er en meget alvorlig Baggrund. Nu er det ikke min Hensigt at paastaa, at disse Oplysninger ikke vil holde Stik, det skal jeg nok være mig for, men jeg kan dog ikke lade være at pege paa, at der ogsaa kan være den Mulighed, at man denne Gang maaske har været lige saa pessimistisk, som man var optimistisk, da man i sin Tid gennem Statistik søgte at danne et saa lyst Billede som muligt af de økonomiske Konsekvenser, som Gennemførelsen af den nye Folkeskolelov vilde have. Ifølge de statistiske Oplysninger, som vi dengang modtog, og som vi var nogle Stykker der meget tvivlede paa kunde holde, vilde Fremtidsstillingen være den, at Lovens Gennemførelse kun vilde betyde et yderligere Lærerbehov paa ca. 700; i Landkommunerne vilde der kræves ca. 1 000 flere, men efter de Beregninger, vi havde, vilde der blive 300 for mange i Købstæderne, og paa Grundlag af dette vilde den Lærerforøgelse, der skulde til, altsaa være 700. Paa Grundlag af dette Tal regnede man ud, at den forøgede Udgift til Lærertilværelser kun vilde beløbe sig til ca. 2—3 Mill. Kr. I Dag vil vist alle indrømme, at dette Tal holder ikke nær Stik — selv om man kun regner med Datidens Lærertilværelser, holder det ikke Stik —, og tager man tillige i Betragtning det Niveau, som alle andre Udgifter til Lovens Gennemførelse nu ligger paa, saa er det vist ikke for meget sagt, at det økonomiske Beregningsgrundlag, som vi dengang byggede paa, i Dag er helt sprængt. Men holder det Beregningsgrundlag, som i Dag foreligger for os, saa maa vi være forberedt paa, at vi i Aaret 1953 har et Lærertilværelsesbudget, der rundt regnet vil være 25 pCt. over det nuværende.

De Bemærkninger, jeg her har gjort, skal imidlertid, som jeg før har sagt, ikke forstås saadan, at jeg ikke mener, at vi bør tage Hensyn til Beregningerne, som foreligger for os. Jeg er fuldt ud enig med den højtærede Undervisningsminister i, at som Fremtiden tegner sig for os, med stigende Børnental, maa der tages visse Forholdsregler i Tide, men jeg er ogsaa helt enig med den højtærede Minister i, at de